

8. Криминалистическое обеспечение раскрытия и расследования корыстно-насильственных преступлений. Спецкурс лекций : учеб. пособие для вузов / под ред. В. П. Лаврова. – М., 2003.

9. *Санакоєв Д. Б.* Розслідування торгівлі людьми, вчиненої організованими групами : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Санакоєв Дмитро Борисович. – Дніпропетровськ, 2009.

10. *Чаплинський К. О.* Розслідування злочинів, вчинених злочинними угрупованнями : навч. посібник / П. Я. Мінка, К. О. Чаплинський. – Дніпропетровськ, 2009.

Иванчишин И. И. Организованная преступная группировка как объект криминалистического исследования. Рассмотрены актуальные проблемные вопросы криминалистической характеристики организованных преступных группировок, а также понятие, виды и признаки организованных преступных группировок с учетом современных потребностей правоохранительной практики.

Ключевые слова: преступная группировка, организованная преступность, криминалистическая характеристика, лидер.

Ivanchyshyn I. I. Organized criminal group as object of criminalistic research. This article deals with actual problem questions of criminalistic characteristics of organized criminal groups. The author has considered the concept, kinds and characteristics of organized criminal groups.

On the basis of criminal proceedings and operational materials about organized activities it has been found that organized criminal group has the following features: hierarchical; duration of criminal activity; criminal orientation for a large criminal profits; targeted nature of organized criminal activity; stability, integrity and continuity of staff; high technical equipment; creation of a special monetary fund; presence of corrupt ties.

Research of criminological characteristics of criminal gangs allows the investigator to prevent in advance possible counter pre-trial investigation and predict the behavior of their members and leaders.

Keywords: criminal groups, criminalistic characteristic, leader.

Надійшла до редакції 26.06.2015

Лазарева Д.В.

ад'юнкт

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.13

ПРОЦЕСУАЛЬНА СУТНІСТЬ ЗАТРИМАННЯ УПОВНОВАЖЕНОЮ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ

Досліджено сутнісні характеристики затримання уповноваженою службовою особою як кримінального процесуального інституту. Сформульовано авторське визначення поняття «затримання уповноваженою службовою особою».

Ключові слова: затримання за підозрою у вчиненні злочину, уповноважена службова особа, заходи забезпечення кримінального провадження, процесуальний примус

Постановка проблеми. Серед науковців і практиків не викликає сумніву та обставина, що процедура затримання особи за підозрою у вчиненні злочину повинна знаходитись у сфері кримінальної процесуальної регламентації. На сьогоднішній день норми чинного Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) визначають підстави, умови та порядок затримання уповноваженою службовою особою, права затриманого та обов'язки суб'єктів процесуальної діяльності із їх забезпечення. Визнання процесуальної природи вказаного виду затримання передбачає розв'язання наукової проблеми із визначення його сутності як кримінального процесуального інституту. У той же час слід зазначити, що вирішення означеного завдання ускладнюється в силу певних причин, до числа яких можна віднести: полісемантичність терміна “затримання” в законодавстві, процесуальній науці та правозастосовній практиці; неоднозначність законодавчих приписів, в яких розкривається процесуальна сутність затримання за підозрою у вчиненні злочину; відсутність єдності думок науковців з даного питання. За таких умов існує необхідність комплексного дослідження сутнісних характеристик затримання уповноваженою службовою особою.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Окремі аспекти озвученої проблематики розглядалися Ю.П. Аленіним, В.Г. Гончаренком, Ю.М. Грошевим, А.Я. Дубинським, О.В. Капліною, Є.Г. Коваленком, Є.Д. Лук'янчиковим, О.Р. Михайленком, В.Т. Нором, Д.П. Письменним, М.А. Погорецьким, В.І. Сліпченком, О.А. Солдатенко, Л. Д. Удаловою, О.Г. Шило, М.Є. Шумилом. У роботах вказаних вчених сформульоване теоретичне підґрунтя та ключові вихідні положення для правильного розуміння процесуальної сутності затримання уповноваженою службовою.

Поряд із цим визначенню сутності розглядуваного поняття присвячені спеціальні наукові дослідження О.І. Білоусова, І.А. Веретеннікова, В.М. Григор'єва, А.П. Гуляєва, Є.І. Макаренка, В.О. Маляррової, В.Ю. Мельникова, А.В. Ольшевського, Н.В. Попкова, І.О. Ретюнських, С.М. Смокова, В.М. Тертишника, А.К. Чернової. Однак незважаючи на значну увагу процесуалістів до даного питання, воно до сьогодні не знайшло свого однозначного та загальноприйнятого розв'язання. Більше того, чимало раніше розроблених теоретичних положень потребують свого переосмислення з позиції вимог КПК України 2012 року.

Метою цієї статті є дослідження сутнісних характеристик затримання уповноваженою службовою особою як кримінального процесуального інституту, на основі чого дати його визначення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із недоліків досліджень окресленої вище проблематики є намагання окремих науковців жорстко “прив'язати” сутність затримання уповноваженою службовою особою до приписів кримінального процесуального закону. Водночас, на наше переконання, головні сутнісні риси будь-якого правового явища не можуть визначатися виключно на основі приписів законодавчих норм, радше навпаки – ви-

ходячи із сутності правового явища повинно формуватись його нормативне вираження. Відтак законодавча регламентація затримання уповноваженою службовою особою не може розглядатися як безапеляційна основа для визначення його сутності. Первинним у цьому аспекті є пізнаване на рівні теоретичного мислення змістовне наповнення вказаного інституту, яке виражає головне, основне, визначальне в його предметі. Лише на основі цього можна вести мову про те, наскільки адекватно процесуальні норми відображають дійсну сутність затримання уповноваженою службовою особою.

Основою для правильного визначення сутності затримання уповноваженою службовою особою як кримінального процесуального інституту є змістовне наповнення більш загального родового поняття “затримання”. У загальноживаному контексті слово “затримувати” означає залишати, утримувати кого-небудь на якийсь час у певному місці; силою зупиняти кого-небудь з певною метою [1, с. 359]. Екстраполювавши вказане лексичне значення на правову сферу, затримання у найбільш загальному вигляді можна визначити як юридично значущі дії суб’єктів, які законом наділені відповідними повноваженнями, наслідком яких є легітимне обмеження свободи та особистої недоторканності певної особи із суспільно корисною метою.

Правообмежувальний характер затримання невідворотно зумовлює державний примус під час його застосування. Вказана ознака цілком закономірно привела до формування розуміння затримання саме як заходу процесуального примусу. Відповідно до усталеної в юридичній науці точці зору, кримінальний процесуальний примус являє собою систему заходів психологічного, фізичного, організаційного чи матеріального впливу, пов’язаних із обмеженням суб’єктивних прав учасників кримінального провадження, які реалізуються шляхом застосування уповноваженими особами передбачених законом владно-примусових заходів, що полягають у спонуканні до виконання процесуальних обов’язків, припиненні протиправної поведінки, притягненні до процесуальної відповідальності [2, с. 149].

При цьому, як справедливо зазначає В.М. Корнуков, кримінальний процесуальний примус являє собою широке і неоднорідне явище. В одних випадках воно є наслідком порушення або невиконання кримінальних процесуальних норм і виступає у вигляді відповідальності, у других – у вигляді заходів захисту правопорядку та відновлення законності, в третіх – використовується у якості попередження певних дій [3, с. 8-9]. У силу своєї специфіки кримінальному судочинству апріорі властивий примус, який посідає особливе місце і відіграє провідну роль у досягненні завдань кримінального провадження. Реалізація багатьох кримінальних процесуальних інститутів тією чи іншою мірою пов’язана із застосуванням примусу для усунення існуючих або потенційно можливих перешкод. У цьому плані під формулювання “захід процесуального примусу” потрапляє чимале коло процесуальних дій і рішень. Відповідно, розгляд затримання як заходу процесуального примусу далеко не повною мірою розкриває його процесуальну сутність, оскільки в цьому випадку застосовується надто широка змістовна характеристика.

Відповідно до ст. 131 КПК України затримання особи є одним із видів заходів забезпечення кримінального провадження. Зазначимо, що категорія “заходи забезпечення кримінального провадження” є новою для вітчизняної кримінальної процесуальної науки, а відтак і малорозробленою. У літературі висловлюється думка про те, що вказане поняття є тотожним заходам процесуального примусу [4, с. 163; 5, с. 68; 6, с. 102-103]. Не заперечуючи проти очевидності того факту, що застосування заходів забезпечення кримінального провадження безпосередньо пов’язане із примусом, ми все ж вважаємо, що використовувати вказані поняття як взаємозамінювані було б не зовсім коректно. На нашу думку, застосоване законодавцем формулювання “заходи забезпечення кримінального провадження” є вужчим у порівнянні із більш загальним поняттям “заходи процесуального примусу” і більш точно відображає цільове призначення тих інститутів, що охоплені Розділом II КПК України.

Згідно із Словником української мови, забезпечувати означає “створювати надійні умови для здійснення чого-небудь; гарантувати щось” [1, с. 18]. Законодавчо визначеною метою заходів забезпечення кримінального провадження є досягнення дієвості останнього. Тобто можна стверджувати, що заходи забезпечення кримінального провадження шляхом фізичного, психологічного, матеріального чи організаційного впливу на поведінку його учасників спрямовані на створення належних умов, за яких таке провадження здатне ефективно досягати своїх завдань.

Незважаючи на єдину правову природу розглядуваних заходів, кожен з них у силу своєї специфіки сприяє досягненню завдань кримінального провадження по-різному. Сказане повною мірою стосується й затримання особи. Кожен передбачений чинним кримінальним процесуальним законодавством вид затримання, будучи пов’язаним із короткостроковим позбавленням волі особи (що є спільною родовою ознакою), відрізняється сферою реалізації, підставами, метою, суб’єктами здійснення та категорією осіб, щодо яких він може бути застосований. Виходячи з цього, затримання уповноваженою службовою особою варто розглядати як самостійний різновид заходів забезпечення кримінального провадження, який у структурі цілеспрямованості кримінальної процесуальної діяльності посідає окреме місце.

За загальним правилом, заходи забезпечення кримінального провадження застосовуються на підставі ухвали слідчого судді, що є цілком логічним, враховуючи ступінь втручання у сферу особистих прав та інтересів під час реалізації таких заходів. Поряд із цим затримання уповноваженою службовою особою належить до тих випадків, коли із правила завжди є винятки. Для усвідомлення причини, через яку законодавець допускає хоч і короткострокове, але все ж таки позбавлення волі особи поза попереднім судовим контролем, необхідно враховувати сферу застосування розглядуваного виду затримання.

Повсякденна діяльність правоохоронних органів держави нерозривно пов’язана із найрізноманітнішими життєвими ситуаціями, що породжуються протиправними діями окремих осіб. При цьому нерідкими є ситуації, коли службові особи правоохоронного органу при виконанні своїх професійних

обов'язків застають особу в момент вчинення злочину, замаху на нього або одразу після його вчинення. Окрім цього, в процесі оперативного реагування на інформацію про злочин можливим є отримання даних, що вказуватимуть на особу, причетну до його вчинення. Джерелом таких даних виступатиме інформація, отримана від потерпілого, очевидців, явні ознаки і сліди на місці події, одязі чи тілі певної особи.

Характерною особливістю описаних ситуацій є те, що вказані фактичні обставини мають очевидний характер, виникають, як правило, раптово (ситуативно) і особисто сприймаються службовими особами правоохоронних органів у момент вчинення (замаху на вчинення) злочину або безпосередньо після цього. За вказаних умов у останніх у силу покладених на них функцій виникає необхідність негайного припинення або запобігання протиправним діянням, унеможливлення втечі суб'єкта їх вчинення. Реалізація цього завдання можлива лише шляхом психологічного та/або фізичного впливу на особу, що підозрюється у вчиненні злочину, наслідком якого є обмеження її свободи, особистої недоторканності, що з юридичної точки зору означає не що інше, як затримання за підозрою у вчиненні злочину. У практичній площині залежно від конкретної обстановки затримання може реалізовуватись як вербальними засобами (словесне розпорядження залишатися на місці, припинити певні дії тощо), так і шляхом застосування фізичної сили, спеціальних засобів чи вогнепальної зброї.

Виходячи із вищезазначеного, цілком правомірно розглядати застосування вказаного заходу забезпечення кримінального провадження як форму належного і невідкладного реагування уповноваженими службовими особами на факт виявлення злочину та отримання первинної інформації, яка дає можливість обґрунтовано підозрювати певну особу в його вчиненні. Недопустимість зволікань із затриманням в умовах безпосереднього виявлення уповноваженими службовими особами підстав для цього об'єктивно позбавляє можливості для попереднього звернення до слідчого судді із відповідним клопотанням. Саме тому при законодавчому визначенні процесуальних підстав затримання уповноваженою службовою особою без ухвали слідчого судді їх необхідно формулювати таким чином, щоб у конкретній життєвій ситуації вони могли бути встановлені лише на основі очевидних фактів, які повинні сприйматися суб'єктами затримання особисто в момент вчинення (замаху на вчинення) злочину або безпосередньо після цього. Будь-які опосередковані припущення щодо причетності певної особи до вчинення злочину, які сформувалися протягом певного часу після його вчинення, незалежно від ступеня їх достовірності, не можуть розглядатися як підстави затримання без ухвали слідчого судді.

Невідкладний характер затримання уповноваженою службовою особою зумовлює ще одну суттєву особливість цього процесуального заходу, яка полягає у тому, що він може бути застосованим до початку досудового розслідування. Кримінальний процесуальний закон вимагає від слідчого або прокурора внести відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі –

ЄРДР) та розпочати розслідування невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинення кримінального правопорушення або самостійного виявлення ними з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення. З цього моменту досудове розслідування вважається розпочатим (чч. 1-2 ст. 214 КПК України). Водночас на практиці досить часто затримання уповноваженою службовою особою за підозрою у вчиненні злочину відбувається одночасно із отриманням відповідної інформації або у найкоротший строк після цього. Необхідність якомога оперативнішого та невідкладного реагування на злочинні прояви на фоні мінімального часового розриву між їх виявленням та отриманням фактичних даних, які очевидно вказують на причетність до них певних осіб, цілком закономірно може мати наслідком ситуацію, коли затримання за підозрою у вчиненні злочину відбудеться до моменту вчинення технічних дій, пов'язаних із виконанням вимог КПК України в частині внесення відповідних відомостей до ЄРДР.

Кримінальний процесуальний закон не містить прямої заборони на здійснення затримання уповноваженою службовою особою до внесення відомостей в ЄРДР. У зв'язку із цим варто погодитись із думкою про те, що здійснення фактичного затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, та доставляння її до органу досудового розслідування без відповідної ухвали слідчого судді й до внесення відомостей до ЄРДР про відкриття кримінального провадження є цілком правомірним [7, с. 180]. Однак для уникнення непорозумінь з даного питання як у процесуальній теорії, так і у правозастосовній практиці доцільно було б передбачити відповідну можливість у ч. 3 ст. 214 КПК України по аналогії із оглядом місця події.

Важливим аспектом правильного розуміння процесуальної сутності розглядуваного виду затримання є визначення кола суб'єктів його здійснення. У цьому контексті виникає необхідність тлумачення законодавчого формулювання "уповноважена службова особа". Тут одразу варто наголосити на тому, що уповноважена службова особа може виступати суб'єктом затримання як за ухвалою слідчого судді, суду, так і без неї. Такий висновок прямо випливає із змісту ст. 191 КПК України, яка має назву "Дії уповноважених службових осіб після затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання". У ч. 6 вказаної статті, а також у ч. 3 ст. 207 КПК України знаходимо достатньо лаконічне роз'яснення: уповноважена службова особа – це "особа, якій законом надано право здійснювати затримання". Власне, цим законодавець і обмежився, не вдаючись до закріплення повного та вичерпного переліку категорій службових осіб, уповноважених здійснювати затримання, і відсилаючи в цьому питанні до інших законодавчих актів, які регламентують порядок функціонування правоохоронних органів в Україні. Виходячи із цього, можна стверджувати, що суб'єктом затримання є службова особа правоохоронного органу України, якій спеціальним законом надано право затримувати осіб, підозрюваних у вчиненні злочинів.

Незважаючи на те, що уповноважена службова особа може виступати

суб'єктом реалізації обох видів затримання, її роль у першому і другому випадках буде відрізнятися. Для роз'яснення цієї тези необхідно більш детально зупинитися на структурі поняття “суб'єкт процесуального затримання”. Вказаними суб'єктами в тому чи іншому контексті можуть вважатися: а) суб'єкт процесуальної діяльності, який виступає ініціатором затримання; б) суб'єкт процесуальної діяльності, наділений повноваженнями щодо вирішення питання про застосування затримання; в) суб'єкт процесуальної діяльності, який є безпосереднім виконавцем рішення про затримання.

У випадку із затриманням на підставі ухвали слідчого судді розподіл ролей виглядає так: слідчий, прокурор виступають як ініціатори затримання, звертаються до слідчого судді із клопотанням про дозвіл на затримання, доручають правоохоронним органам його здійснення або роблять це самостійно; слідчий суддя за результатами розгляду клопотання слідчого або прокурора вирішує питання про застосування затримання; уповноважена службова особа за дорученням слідчого або прокурора виступає як безпосередній виконавець рішення про затримання підозрюваного у вчиненні злочину.

У свою чергу, характерною особливістю затримання за підозрою у вчиненні злочину з підстав, передбачених ч. 1 ст. 208 КПК України, є те, що єдиним його суб'єктом виступає уповноважена службова особа в тому розумінні, що вона самостійно (без участі прокурора, слідчого, слідчого судді) ініціює затримання, приймає рішення про його застосування і безпосередньо реалізує таке рішення. Більше того, як слушно зазначає М.Я. Никоненко, ані слідчий, ані прокурор у своєму процесуальному статусі не можуть виступати уповноваженими службовими особами, які законом наділені правом здійснювати таке затримання. Такий висновок ґрунтується на граматичному тлумаченні приписів ч. 3 ст. 208 КПК України, в якій уповноважена службова особа, слідчий і прокурор зазначені окремо як самостійні, ніяк не пов'язані між собою уповноваженням на здійснення затримання суб'єкти, а також ст. 210 КПК України, зі змісту якої випливає висновок про те, що уповноважена службова особа, яка здійснює затримання, ніяк не пов'язана із органом досудового розслідування [8, с. 85-87].

Підтримуючи наведену аргументацію, додамо, що твердження про неможливість таких процесуальних фігур, як слідчий або прокурор, виступати в ролі суб'єктів затримання з підстав, передбачених ч. 1 ст. 208 КПК України, зумовлене самою сутністю вказаного затримання. Як вже зазначалося вище, специфіка такого затримання полягає у тому, що підстави для його застосування встановлюються в результаті особистого сприйняття уповноваженою службовою особою відповідних обставин події злочину, які очевидно вказують на його вчинення певною особою. У такій ситуації уповноважена службова особа стає потенційним свідком та може в подальшому бути допитана у кримінальному провадженні про злочин, за підозрою у вчиненні якого було здійснено затримання певної особи. Відтак здійснення затримання без ухвали слідчого судді слідчим або прокурором унеможлиблює їх участь в кримінальному провадженні у своєму процесуальному статусі.

Отже, передумовою затримання уповноваженою службовою особою є наявність у останньої обґрунтованої підозри щодо вчинення злочину певною особою, яка ґрунтується на очевидних фактах, що особисто сприймалися уповноваженою службовою особою в момент вчинення (замаху на вчинення) злочину або безпосередньо після цього. У ситуації невідкладного реагування на подію злочину уповноважена службова особа в короткий проміжок часу самостійно оцінює ситуацію на предмет наявності передбачених кримінальним процесуальним законом підстав для затримання, приймає відповідне рішення та здійснює фізичне захоплення запідозреної особи. При цьому уповноважена службова особа не є суб'єктом процесуальної діяльності, який наділений повноваженнями зі здійснення досудового розслідування, а отже, існує об'єктивна необхідність перевірки первинної підозри тим суб'єктом, який має відповідний процесуальний статус, тобто слідчим або прокурором. У зв'язку із цим цілком логічною виглядає вимога ч. 1 ст. 210 КПК України доставити затриману особу до найближчого підрозділу органу досудового розслідування.

Узагальнення розглянутих вище особливостей затримання уповноваженою службовою особою дає можливість виділити його спеціальну мету, яка включає в себе такі елементи: 1) негайне запобігання вчиненню злочину або припинення вже вчинюваного злочину; 2) унеможливлення втечі особи, яку застали під час вчинення (замаху на вчинення) злочину або безпосередньо після цього; 3) доставляння особи, підозрюваної у вчиненні злочину, до найближчого органу, у компетенцію якого входить перевірка вказаної підозри шляхом проведення досудового розслідування.

Формулювання мети затримання уповноваженою службовою особою дає можливість відмежувати його від інших кримінальних процесуальних інститутів, зокрема запобіжних заходів. Якщо розглядати затримання як тимчасовий запобіжний захід, як того вимагає ч. 2 ст. 176 КПК України, то цілком логічно припустити, що мета його застосування має бути ідентична меті запобіжних заходів, а прикметник "тимчасовий" в даному контексті означатиме коротку тривалість, обмежену строком, необхідним для ухвалення судового рішення щодо "постійного" запобіжного заходу. Однак стосовно затримання уповноваженою службовою особою вказана закономірність не виявляється.

Метою застосування запобіжних заходів, як це впливає зі змісту ч. 1 ст. 177 КПК України, є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам його неналежної процесуальної поведінки, типові форми якої наведені у вказаній процесуальній нормі. При зовнішній схожості із запобіжними заходами, особливо із триманням під вартою, обмеження прав і свобод особи, підозрюваної у вчиненні злочину, притаманне затриманню уповноваженою службовою особою, має зовсім інше цільове призначення, аніж те, про яке йдеться у згадуваній ч. 1 ст. 177 КПК України. Основна мета такого затримання – захопити особу в момент вчинення злочину або безпосередньо після

цього, позбавити її можливості втекти та передати органам досудового розслідування, в компетенцію яких входить здійснення кримінального провадження за даним фактом. Говорити ж про те, що затримання уповноваженою службовою особою спрямоване на забезпечення належної процесуальної поведінки підозрюваного, було б не зовсім вірно, оскільки на момент прийняття рішення про його застосування об'єктивно неможливо визначити та оцінити ризики, які даватимуть підстави вважати, що така поведінка матиме дійсно неналежний характер. Іншими словами, в момент затримання уповноважена службова особа не може і не повинна прогнозувати те, якою буде подальша процесуальна поведінка затримуваної особи – належною чи неналежною. Вирішення вказаного питання відбувається вже після затримання в рамках подальшого досудового розслідування. При цьому абсолютно не обов'язково, щоб вказане затримання автоматично зумовлювало ініціювання питання про застосування запобіжного заходу, оскільки, по-перше, у процесі розслідування первинна підозра може не отримати свого підтвердження, а по-друге, далеко не завжди можуть існувати підстави для такого рішення через відсутність ризиків неналежної поведінки підозрюваного.

Зважаючи на сказане вище, тимчасовим запобіжним заходом може вважатися лише затримання на підставі ухвали слідчого судді, оскільки механізм його застосування якраз і передбачає оцінку ризиків неналежної процесуальної поведінки підозрюваного до початку розгляду клопотання про застосування “постійного” запобіжного заходу у виді тримання під вартою. Що ж стосується затримання уповноваженою службовою особою, то, на наше переконання, цей процесуальний інститут являє собою самостійний різновид заходів забезпечення кримінального провадження, цільове призначення якого не дозволяє охарактеризувати його як тимчасовий запобіжний захід.

Таким чином, узагальнення розглянутих вище сутнісних характеристик затримання уповноваженою службовою особою дає можливість сформулювати **висновок** щодо сутності цього кримінального процесуального інституту у вигляді такої дефініції: *Затримання уповноваженою службовою особою – це захід забезпечення кримінального провадження, який застосовується без ухвали слідчого судді працівником правоохоронного органу, наділеного спеціальним законом відповідними повноваженнями, щодо особи, обґрунтовано підозрюваної у вчиненні злочину на основі очевидних фактів і обставин, які особисто сприймалися працівником правоохоронного органу в момент вчинення (замаху на вчинення) злочину або безпосередньо після цього, і виражається у проведенні процесуальної дії, пов'язаної із обмеженням свободи та особистої недоторканності такої особи, з метою запобігання або припинення її протиправних дій, унеможливлення втечі та доставляння її до найближчого органу, в компетенцію якого входить перевірка вказаної підозри шляхом проведення досудового розслідування.*

Запропоноване визначення процесуальної сутності затримання уповноваженою службовою особою є основою для подальшого наукового аналізу підстав та порядку його застосування.

Бібліографічні посилання

1. Словник української мови : [в 11 т.]. – К., 1972. – Т. 3 : 3.
2. *Мирошниченко Ю.М.* Заходи кримінально-процесуального примусу: сутнісна характеристика, умови та підстави застосування / Ю.М. Мирошниченко // Науковий вісник Херсон. держ. ун-ту. – 2013. – Вип. 4. Том 2. – С. 148–150.
3. *Корнуков В.М.* Меры процессуального принуждения в уголовном судопроизводстве / В.М. Корнуков. – Саратов, 1978.
4. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. В.В. Коваленка, Л.Д. Удалової, Д.П. Письменного. – К., 2013.
5. *Кожевніков Г.* Заходи забезпечення кримінального провадження / Г. Кожевніков // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2012. – № 3. – С. 68–70.
6. *Назаров В.В.* Застосування заходів забезпечення кримінального провадження / В.В. Назаров, Ю.Р. Лахманік // Європейські перспективи. – 2013. – № 3. – С. 102–106.
7. *Макаренко Є.І.* Правомірність затримання підозрюваного до відкриття кримінального провадження / Є.І. Макаренко // Право і суспільство. – 2013. – № 4. – С. 174–181.
8. *Никоненко М.Я.* Уповноважена службова особа, яка вправі здійснити затримання у кримінальному процесі / М.Я. Никоненко // Юридична наука. – 2014. – № 9. – С. 83–89.

Лазарева Д.В. Процесуальна сутність задержания уполномоченным служебным лицом. В статье исследуются сущностные характеристики задержания уполномоченным служебным лицом в качестве уголовного процессуального института. Формулируется авторское определение понятия задержания уполномоченным служебным лицом.

Ключевые слова: задержание по подозрению в совершении преступления, уполномоченное служебное лицо, меры обеспечения уголовного производства, процессуальное принуждение.

Lazareva D. V. The procedural of the detention by authorized official. The purpose of this article is the analysis of regulation in the article 208 of the Criminal Proceedings Law, and also investigation of characteristics of detention by authorized official person, as criminal proceedings law. During the development process author enunciates the idea of making alteration in definition of “detention by authorized official person”. Definition, suggested by the author is the foundation for the further scientific analysis of the detention, and its application order.

Keywords: detention on suspicion of committing a crime, authorized official person, proceeding duress, providing measures of criminal proceedings.

Надійшла до редакції 27.09.2015